

Manam bērnam patīk individuālas drēbes un spēlmantas

Lidija Kirillova

Padomju laikos augušie, atceroties savu bērnību, skumji nopūšas, jo sapņi par interesantām rotaļlietām un ilgas pēc skaistām un košām drēbēm palika nepiepildītas. Paveicās tiem, kuriem bija kādi radi vai paziņas ārzemēs, tie pa retam atsūtīja kādu kleitu, mētelīti vai spēlmantu. Apkārties bērni tad nolūkojās ar skaudību, jo viņiem nācās iztikt ar to, ko vecāki bija varējuši sagādāt.

Gadu desmits no deviņdesmitajiem līdz divtūkstošajiem nāca ar citām iespējām. Stadionos un laukumos, kas tika pārveidoti par tirgiem un tirdziņiem, parādījās cita prece – no Ķīnas, Turcijas vai netālās Polijas. Viss košs, spīdīgs un sintētiski čaukstošs. Štrunts par to, ka kvalitāte nekāda, ka izgatavošanā izmantotās krāsas kādam radīja alerģiju, bērniem un vecākiem krāsainums patika.

Tagad situācija un apstākļi izmainījušies līdz nepazīšanai. Veikalos bērniem nopērkams kvalitatīvs un gaumīgs apģērbs no ekoloģiskiem audumiem, pieejamas rotaļlietas, par kādām vecāki kādreiz ne sapņot nevarēja. Daudzi ir sākuši aizdomāties, ka viņu bērns ir individualitāte, tāpēc vēlas, lai arī apģērbs un spēlmantas būtu individuālas, kādu nav nevienam citam. Šāds pieprasījums rada piedāvājumu, tāpēc rodas arvien vairāk meistaru, kuri pēc pasūtījuma šuj drēbes gan mazuļiem, gan lielākiem bērniem. Nopērkamas vietējo amatnieku izgatavotas rotaļlietas, ar kurām droši spēlēties mazajiem un patīkami turēt rokās arī vecākiem.

No mammas «Burdas» līdz «Žuu Šuj»

Ilzes Pauninas individuālā uzņēmuma nosaukuma “Žuu Šuj” autori ir neviens cits kā bērni. Ja vārdu Ilze izrunāt vēl ir grūti, tad var teikt vienkārši Žū.

Riebiņiete ILZE PAUNINA ir mamma diviem bērniem – meitai un dēlam. Pirms pāris gadiem iegādājās no viņas cepurītes–turbānus savām mazmeitām. Skaistas galvassegas pavasarim un rudenim, mazajām ļoti patika. Sarunā ar Ilzi gribējās uzzināt, kā viņa kļuva par bērnu apģērhu šuvēju, kā veicas ar darbiem.

Nelielajā kabinetā, kas pavisam nesen iekārtots kādreizējās Riebiņu novada domes ēkas otrajā stāvā, izvietotas darbam nepieciešamās iekārtas, augšējā plauktā redzamas piegrieztas, visapkārt kaudzēs sakrauti audumi, bet kārbīnās un kastītēs visdažādākie aksesuāri un knibuciši, kuru pielietojumu zina tikai Ilze pati.

«Man galvenais ir audumu kvalitāte, tāpēc izvēlos ļoti rūpīgi,» teic Ilze. «Lūk, pataustiet, tā ir kokvilnas trikotāža, sastāvā tikai pieci procenti elastāna,» viņa rāda. «Tas ir viegls un elpojošs materiāls, arī pēc daudzreizējas mazgāšanas kalpo tikpat labi. Nevajag satraukties arī par to, ka krāsa var izbalēt vai drēbītes veļas mašīnā sakrāsos visu pārējo.

Bērni ir dažādi, tāpēc pieņemtie standarti ne vienmēr der. Pat vienādā vecumā kāds var būt augumā garāks vai mazāks, dūšīgāks vai tievāks. Es varu piemēroties katram individuāli, arī dizainu var mainīt un pielāgot vēlmēm.

Man pašai patīk neitrālas krāsas, pasteltoņi. Nesaprotu, kāpēc agrāk meitenēm obligātais bija rozā tonis, bet zē-

niem zilais. Ir tik brīnīšķīgi bēšie, brūnie, zaļie un pelēkie toņi, kas lieliski pietiē abu dzimumu mazuļiem.»

Jautāta par to, vai pēc profesijas ir šuvēja un kā patiesībā radās ideja šūt apģērbus bērniem, Ilze krata galvu un smeļ: «Nē, nē, es neesmu mācīta šuvēja. Pēc profesijas esmu friziere. Saistība ar šūšanu bija tāda, ka mamma bērnībā mums kleitas šuva no toreiz populārā žurnāla «Burda» piegrieztām. Viņai bija tāda senlaicīga šujmašīna, vēl tagad, šķiet, saglabājusies. Man viņa uzdāvināja pašai savu šujmašīnu, visvienkāršāko modeli.

Tad piedzima meitiņa. Sāku domāt – varbūt viņai kaut ko pašūt... Jutu, ka man iekšā kaut kāds mazs dīdītājs sēž un urda, lai pamēģinu. Patiesībā esmu rokdarbniece, patīk tamborēt, kaut ko krustdūrienā izšūt.

Pirmā ideja bija – varbūt pamēģināt uzšūt cepures bērniem? Elementāri, jo piegrieztas var internetā nopirkt, audumi pieejami plašā izvēlē. Pirmais mēģinājums, protams, bija mazā meitiņa. Zīniet, sanāca un man arī ļoti iepatikās. Gribējās šūt arvien vairāk un vairāk. Tad arī paziņas šo aizraušanos pamanīja un sāka taujāt, sak, varbūt vari manam bērnam uzšūt. Kāds vēlējās radu bērnam dāvanīņu sarūpēt dzimšanas dienā vai raudzībās ejot. Ir nācies pat uz ārzemēm sūtīt. Cilvēki saka – tev tie audumi tādi, ka piesaista.

Nu manai meitai jau septiņi gadi, mana šūšanas pieredze ir tikpat gara, bet es vēl joprojām mācos un mācos. Gribas apgūt arvien ko jaunu. Uzrakstīju projektu un iegādājos izšūšanas mašīnu. Tā ir dikti gudra, vēl tikai mācos ar to strādāt, bet, kad pilnībā apgušu, tas būs vēl viens solis uz priekšu.

Darbojos kā individuālais komersants. Izpildu individuālos pasūtījumus, ar gatavajiem izstrādājumiem piedalos dažādos tirdziņos. Protams, ir arī visādas papīru lietas, taču man ir sava grāmatvede, kas to sakārto. Kārtībai jābūt, jo vēlos strādāt un attīstīties. Tagad man ir šujmašīna, izšūšanas mašīna, overlocks vīļu apstrādei. Visu var apgūt pašmācības ceļā, internets palīdz. Vēl mana tante ir profesionāla šuvēja, nekad neskopojas ar padomiem. Sanāk, ka esmu pievērsusies mūžizglītībai. Uz ielas vienmēr pamanu savus ražojumus, tāds prieks, ka cilvēkiem patīk. Jā, arī man tas patīk!

Par audumu izvēli un iegādi varu teikt vienu – no ārzemēm. Diemžēl Latvijā audumi ir dārgi, citur var nopirkt ja ne uz pusi, tad par trešdaļu lētāk. Pārsvārā pērku audumu Lietuvā vai Nīderlandē. Tur esmu atklājusi vairumtirgotavas, kas man patīk. Patīk audumu kvalitāte. Protams, joprojām esmu meklējums, daru to caur internetu. Jā, ir risks, jo nevaru audumus pataustīt, tāpēc pirmās pasūtījums vienmēr ir izmēģinājums. Pedējais sūtījums no Nīderlandes, ko nupat saņēmu, mani patīkami iepriecināja, ir lieliska kvalitātē. Arī piegādes laiks apmierina.

Audumu ražotāji Lietuvā ir cita lieta. Tas ir netālu, sēdies automašīnā un brauc. Man ir neliels sapnis vasarā

doties ekskursijā uz Klaipēdu, zinu, ka tur ir lielisks audumu veikals. Vīrs jau pazīst manu «niķi». Pērnvasar taisījāmes braucienam uz Vāciju, viņš prasa, kur tad ir tie mani veikali, kā maršrutu veidot. Bez audumiem vēl nepieciešami diegi, adatas šujmašīnām, visādas saspraudes, pogas, gumijas. Tā vien liekas, ka tie ir sīkumiņi, bet kopā sanāk nopietnas summas.

Klientu loks arvien paplašinās. Pat īsti nepamanīju, kā tas notika, laikam pa ļaužu valodām ziņa izplatījās – te vienam iesaka, te otram parāda. Esmu neliels ražotājs, koncentrējos tieši uz individuāliem pasūtījumiem un nevaru uzšūt viena dizaina tērpu vairākos izmēros. Ar klientiem varam gan tikties, gan *vacapā* sazināties. Saprotu, ka man laikam vairāk vajadzētu sevi popularizēt un reklamēt. Pagaidām izlieku ar *instagramu* un *feisbuku*. Uz atsevišķām telpām esmu pārvākusies pavisam nesen. Iepriekš darba vieta man bija mājās, bet sapratu, ka tā nav labi. Bērni prasa daudz uzmanības, nevaru veltīt sevi vienlaikus darbam un viņiem. Te, savā šuvējās kabinetā, jūtos labi, varu pilnībā nodoties procesam.

Idejas drēbīšu modeļiem rodas dažādi. Reizēm pirmais ir audums, reizēm izdomāju, kādu kleitiņu vai svārcipus gribētu pašūt, tikai tad meklēju materiālu. Piegrieztas daudzos gadījumos var iegādāties, internets ir visu varošs. Apbēdina tas, ka tieši Latvijā dizaineri nav pretimnākoši šajā ziņā.

Esmu novērojusi, ka pēdējā laikā modi nosaka nevis vecāki, bet bērni paši. Tirdziņos redzu, kā mammas cenšas savus mazos pierunāt, sak, tev vajag šādu cepuri vai džemperī, noteikti vajag. Atbilde ir stingra – nē, tādu es negribu. Viņu skatījums ir pavisam citādāks gan par krāsu toņiem, gan par dizainu. Protams, topā ir dažādu multfilmu varoņi. Cenšos šīm tendencēm sekot līdzī un meklēju atbilstošus audumus – ar mašīnām, vienradžiem un tā tālāk. Ja kāds domā, ka manai meitai gan pilns drēbju skapis, tad kļūdās, jo šajā ziņā diemžēl slinkoju. Viens liels plāns gan ir – uzšūt skaistu kleitu uz pavasarī gaidāmo bērnudārza izlaidumu. Ideja ir, jāmeklē tikai audums.

Mani darinājumi tiek valkāti ne tikai tuvākā apkārtnē, bet arī tālās malās. Vistālākā vieta ir Kanāda, bet esmu sūtījusi drēbītes arī uz Īriju. Tā kā esmu ar bērnu drēbītēm uztrēņusies, ir doma arī par pieaugušajiem. Kāpēc gan ne? Vispirms uzšūšu ko sev, ja izdosies, tad arī citiem. Tas gan ir tālāks sapnis, pagaidām gribu sevi pilnveidot un atvērt mazu veikaliņu. Prātu nodarbina individuāla dizaina, tā teikt «odziņas» meklējumi. Lai cilvēki mani atpazītu, pamanītu starp daudziem citiem. Ceru, ka man šajos meklējumos palīdzēs bērni.

Viss nāk un mainās, notiek attīstība. Piemēram, izdomāju apgūt ko jaunu, saprotu, ka man vajag vēl tādu un tādu papildu rīku vai šujmašīnu, ka pietrūkst zināšanu. Jāmācās! Dažādu ideju galvā ir nenormāli daudz, tās tikai jāsaliek prioritārā secībā, lai «Žuu Šuj» var visu realizēt.»

Foto no Ilzes Pauninas albuma

Koka rotaļlietas un spēles, kas aizrauj un attīsta domāšanu

Daudzi preliēši labi zina un iebrāucēji arī būs pamanījuši dzeltenī krāsotā koka ēku pilsētas centrā pretī baznīcai. Vēsturiskajā koka namā atrodas veikals «Akcents», kur cilvēki iegriežas tad, kad vēlas nopirkt suvenīrus vai dāvanas, tajā skaitā arī bērniem. Tur saimnieko uzņēmuma «Volvārcentrs» īpašnieks JĀNIS SPARĀNS.

«Veikals «Akcents» nesen svinēja piecu gadu jubileju, tas ir labs laiciņš ieskrējienam,» viņš stāsta. Mēs ražojam un pārdojam gan koka izstrādājumus, gan printēto produkciju, veicam T-kreklu, krūzīšu apdruku, arī auduma maisiņu apdruku. Tas norāda, ka mūsu pakalpojumu klāsts ir visai plašs. Protams, nebija tā, ka uzreiz visu dabūjām gatavu, pakalpojumu klāsts pieauga pamazām. Pirmajā gadā ražojām un pārdevām koka izstrādājumus. Pēc tam iegādājāmies printeri, termopreses, citas iekārtas, lai varētu attīstīties. Būtbū mūsu izstrādājumi ir domāti visai ģimenei – bērniem un pieaugušajiem, turklāt dažādiem dzīves gadījumiem, sākot no kāzām un kristībām, beidzot ar Ziemassvētkiem un Līgo tradīcijām.

Apkārtne ir daudzi amatnieki, kas ražo ko līdzīgu, bet mēs esam vienīgie, kur apmeklētāji klātienē var redzēt mūsu piedāvājumu un katru lietu aptaustīt. Mēs labprāt uzklausām arī klientu idejas un varam izpildīt arī viņu individuālos pasūtījumus.

Viena no mūsu atšķirībām ir tā, ka daudz ražojam bērniem mantas no koka. Tie ir koka konstruktori, kas ļauj būvēt spēļu namiņu ar vairākiem pielietojumiem. Piemēram, uz jumta, kas apstrādāts ar tāfelkrāsu, bērns var zīmēt un rakstīt. Namiņa iekšpusē var spēlēties ar lēllēm, no kalniņa slidināt mašīnītes. Vienlaikus var iepazīties ar dažādām figūrām, kas iefrēzētas mājas sienās. Tā rodas izpratne par ģeometriskām figūrām. Mājiņas ir dažādās krāsās, pircējs var izvēlēties savu krāsu kombināciju. Un, ja ir iegādātas divas mājiņas, var ļaut vaļu fantāzijai un veidot dažādas konstrukcijas, attīstot bērna radošās spējas.

Meitenēm ļoti patīk leļļu mājas, kas ir divu tipu – lielās un mazās. Tās ir aprīkotas ar koka mēbelēm. Interesants produkts ir bērnu attīstošais konstruktors «Pilsētiņa». No namu silueteim bērns var pats būvēt savu pilsētu. Pieejamas arī krāsojamās puzzles ar augļiem, dzīvniekiem, mašīnām, kad bērni sāk apgūt dažādas prasmes, darbojoties kopā ar vecākiem.

Koka izstrādājumu ir daudz, tomēr mēs bērniem piedāvājam arī cita veida individuālu produkciju – drukātas spēles. Tā var kopā ar vecākiem mācīties apgūt krāsas, iemācīties skaitļus, spēlēt domino. Tās visas ir mūsu pašu izstrādātās spēles, mūsu dizains. Paši drukājam, laminējam, griežam un piedāvājam.

Idejas jauniem ražojumiem bieži vien saņemam no klientiem. Viņi nāk ar savām vēlmēm, ko mēs attīstām un realizējam. Mums ir viens darbinieks, kurš nodarbojas ar dizainu. Vasarās parasti nāk talkā praktikanti, topošie dizaineri no Daugavpils Universitātes vai «Saules skolas» audzēkņi. Visi ir vietējie Preiļu jaunieši. Galvenais koka izstrādājumu ražotājs esmu es, bet ir arī palīgi krāsošanai,

slīpēšanai. Ar drukātās produkcijas sagatavošanu pārdošanai nodarbojas veikala meitenes. Vispār mēs esam universālie kareivji, visi protam visu. Istenībā tas ir milzīgs pluss, jo neiestājas darba rutina.

Procesā var apgūt jaunas zināšanas un prasmes. Tā tas notika arī ar mani. Esmu beidzis Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāziju. Turpinājumā Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijā izstudeju mārketingu un vēlāk vadības zinātnes magistratūrā. Ideja par to, ka nodarbošos ar ražošanu, strādāšu ar koku, radās pamazām, interesantākais, ka procesu apguvu pašmācības ceļā. Redzēju, kā darbojas līdzīgi uzņēmumi Latvijā, man viņu virziens iepatikās. Kāpēc gan nepamēģināt arī man tepat Preiļos? Tobrīd pilsētā tāda klātienes piedāvājuma, kāds ir «Akcentā», nebija. Tā tas viss aizgāja. Skaidrs, ka nebija vienkārši. Apgrozāmos līdzekļus nēmam «Altum», jo vajadzēja iegādāties izejvielas. Preiļu novada pašvaldība atbalstīja mūsu iesniegto projektu mazo un vidējo komercsabiedrību konkursā. Tā tikām pie poligrāfijas iekārtām.

Strādāt ar koku mani iemācīja dzīve. Protams, sākums bija pamatskolā mājturības stundās, kur griezu, slīpēju. Ar prieku atceros skolotāja Ulda Čerpakovska mācību stundas, joprojām sazināties, dalāties domās, idejās un sadarbības. Tomēr vairumu iemaņu apguvu praktizējoties, skatoties, kā to dara citi. Cenšos maksimāli uzlabot krāsošanas, slīpēšanas procesu. Nekautrējos lūgt padomu citiem, tas nāk tikai par labu.

Ir interesanti sekot līdzī klientu vēlmēm, vērot, kā tās mainās. Šobrīd var secināt, ka vecāki ne tikai iegādājas bērniem attīstošas spēles, bet vēlas ko īpašu, personalizētu. Mazuliņi nākot pasaulē, bieži iegādājas no koka darinātas lādītes ar gravējumiem – dzimšanas dati, bērna vārds, kāds novēlējums. Šādā mazuļa dārgumu lādītē var uzglabāt dažādas bērnam svarīgas lietas, pamazām veidojas viņa dzīves vēsture. Populāri ir arī fotogrāfiju rāmīši pirmajai mazuļa bildītei ar iegravētiem dzimšanas datiem. Jā, tas ir atmiņā paliekošs produkts, arī tendences rāda, ka atmiņas cilvēkiem ir ļoti svarīgas.

Koks cilvēkiem ir tuvs un mīļš materiāls. Kāds varbūt teic, ka bērza saplāksnis nav tas labākais, taču es nepiekrītu. Bērzs – tāpat kā osis, ozols vai priede – ir dzīvs materiāls. Koks ir ekoloģisks materiāls, sekojam, lai tas būtu pareizi sagatavots, apstrādāts, lai krāsas un lakas būtu sertificētas, lai bērniem nesāktos kādas alerģiskas reakcijas. Kokam kā materiālam ir tikai viena negatīva iezīme – tas nav pasargāts no apkārtējās vides nelabvēlīgās iedarbības.

Tehnoloģijas nestāv uz vietas. Esošās iekārtas ir jāpilnveido, jāuzlabo, būs jāpērk arī jaunas un modernākas. Domājam iegādāties printeri, ar kura palīdzību, piemēram, uz koka mašīnas varēs uzdrukāt krāsainu attēlu. Ražojumam tā būs lielāka pievienotā vērtība.

Piecu darba gadu laikā cenšamies sevi popularizēt sociālajos kanālos. Katram nopirktajam izstrādājumam pievienojam nelielu bukletu par uzņēmumu. Darbojas arī internetveikals, tāpēc mūsu ražojumi aizceļo arī uz tālākām vietām.

Visdarbigākais periods mums ir vasarā. Uz pilsētu brauc tūristi, ekskursanti bieži iegriežas, jo mēs atrodamies ļoti izdevīgā vietā pašā pilsētas centrā. Vasarās tiek rīkoti arī visdažādākie pasākumi, svinības, notiek kāzas un kristības. Katram notikumam vajag kādu piemiņu, cilvēki iepērkas, tāpēc strādājam nepaguruši. Protams, pircēji sarosās arī decembrī, kad tiek meklētas dāvanas Ziemassvētkiem.»

Foto no Jāņa Sparāns albuma